

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรี

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรีในข้อหาว่า พรรคเกษตรเสรีมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ เนื่องจากมิได้จัดการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายและระเบียบของพรรคเกษตรเสรี จึงมีเหตุให้ยุบพรรคเกษตรเสรีตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ได้ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ระบุในคำร้องว่า จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครราชสีมา แม่ฮ่องสอน ร้อยเอ็ด ปทุมธานี และสงขลา พรรคเกษตรเสรีมีสาขาของพรรคตั้งอยู่ พบหลักฐานว่า พรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการจัดประชุมใหญ่พรรคให้เป็นไปตามที่ข้อบังคับพรรคและกฎหมายกำหนด ซึ่งตามข้อบังคับพรรคเกษตรเสรี พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๒๓ (ว่าถูกต้องคือ ข้อ ๗๓ และข้อ ๖๕) กำหนดให้หัวหน้าพรรคแจ้งกำหนดการประชุมให้สมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน โดยให้ระบุวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมด้วยการประชุมใหญ่พรรคประกอบด้วย สมาชิกพรรคซึ่งเป็นองค์ประชุมตามข้อ ๖๕ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกพรรคเกษตรเสรี และการเชิญสมาชิกมาประชุมก็ไม่ถูกต้องเนื่องจาก นายลี นาคเกษม แจ้งเชิญโดยบอกว่าจะมีการประชุมพรรคในตอนเช้าของวันประชุม (๓๐ มีนาคม ๒๕๕๔) ประกาศเสียงตามสายหอกระจายข่าวหมู่บ้าน เรียกชาวบ้านมาประชุมที่วัดบ้านโนน ตำบลโป่งแดง อำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา ประมาณ ๒๐๐ คน ผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ไม่ใช่สมาชิกพรรค แม้ว่ามีสมาชิกพรรคบางคนได้รับเชิญเข้าร่วมอบรมสัมมนาแต่ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการประชุมใหญ่พรรค

นอกจากนั้น นายทะเบียนพรรคการเมืองอ้างด้วยว่า พรรคเกษตรเสรีได้นำเอาบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมอบรมสัมมนาของแต่ละสาขาตามจังหวัดต่างๆ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นท้องที่ตั้งสาขาพรรคเกษตรเสรี ลำดับที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔ และสถานที่จัดประชุมใหญ่วิสามัญตามลำดับมาแนบประกอบเป็นองค์ประชุมใหญ่พรรคต่างๆ ที่โดยข้อเท็จจริงไม่มีการประชุมใหญ่ในวันนั้นเพราะในวันดังกล่าวนายณรงค์ศักดิ์ ต้นศีกษา

หัวหน้าพรรคได้เข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการจัดทำบัญชีของพรรคการเมือง จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร จึงเป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคเกษตรเสรีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓

คำร้องระบุว่า ในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปทุมธานี ได้รับคำร้องเรียนจากนางสาวขวัญฤทัย ปรินาวัฒน์ชัย ว่า หัวหน้าพรรคเกษตรเสรีได้แอบอ้างชื่อตนเองไปเป็นสมาชิกพรรคและกรรมการสาขาพรรคเกษตรเสรีในทำนองเดียวกัน ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปทุมธานี ได้รับคำร้องเรียนจากนางสาวสุนิสา ทองอินทร์ และนางนิตยา มากทอง ว่า พรรคเกษตรเสรีแอบอ้างชื่อของตนเป็นกรรมการสาขาพรรคเกษตรเสรี นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงได้ดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษหัวหน้าพรรคเกษตรเสรี ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย พร้อมทั้งแจ้งให้บุคคลดังกล่าวทราบถึงสิทธิที่จะดำเนินการตามกฎหมายในฐานะผู้เสียหายโดยตรงอีกทางหนึ่งด้วยแล้ว

ศาลรัฐธรรมนูญ มีมติรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ พร้อมทั้งให้ส่งสำเนาคำร้องให้พรรคเกษตรเสรียื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหรือถือว่าได้รับคำร้อง

แต่ปรากฏว่า เมื่อครบกำหนดสิบห้าวัน พรรคเกษตรเสรีไม่ได้ส่งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเมื่อเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ติดต่อประสานทางโทรศัพท์ ได้รับทราบจากนายวิทยา สาสืบัน ทำหน้าที่เป็นคนดูแลบ้าน แจ้งว่าหัวหน้าพรรคไปทำธุรกิจต่างประเทศ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๔ นายณรงค์ศักดิ์ ดันศึกษา หัวหน้าพรรคเกษตรเสรี (ผู้ถูกร้อง) กัดคำยื่นข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง และแจ้งว่าจะทำหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาชี้ขาดต่อไป โดยได้ขอขยายเวลาในการทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา เพื่อนำเอกสารหลักฐานและรายละเอียดต่างๆ ยืนยันต่อศาลรัฐธรรมนูญ ตามหนังสือที่ พิเศษ/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔

ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ของพรรคเกษตรเสรีแล้ว มีคำสั่งให้รับและรวมไว้ในสำนวน และเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาและให้ความเป็นธรรมแก่พรรคเกษตรเสรี ศาลรัฐธรรมนูญได้ขยายเวลาในการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมออกไปอีกสามสิบวัน นับแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๕ โดยสำนักงานมีหนังสือ ที่ ศร ๐๐๐๓/

๐๘๕๑ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๕ ถึงหัวหน้าพรรคเกษตรเสรีว่าศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาขยายเวลาในการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพิ่มเติมออกไปอีกสามสิบวัน และสำนักงาน ฯ ได้รับคำตอบ รับของผู้รับ (ไปรษณีย์ตอบรับ) เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕ เวลา ๑๑.๓๕ น.

อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้นสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญไม่ได้รับการติดต่อใดๆ จากพรรคเกษตรเสรีอีกเลย แม้เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญได้พยายามประสานทางโทรศัพท์แล้วหลายครั้งก็ตาม

พิจารณาแล้ว พรรคเกษตรเสรีไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีจัดให้มีการประชุมใหญ่ของพรรค ฯ เพื่อการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เภรัณยูภิกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น ซึ่งพรรคเกษตรเสรีมิได้ปฏิเสธข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด ทั้งๆ ที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้พรรคเกษตรเสรีส่งคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมืองอย่างเต็มที่แต่ไม่ปรากฏว่า พรรคเกษตรเสรีส่งคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญตามที่ได้รับอนุญาตให้ขยายเวลาแต่อย่างใด จึงเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖

ดังนั้น เมื่อพิจารณากำหนดเวลาที่พรรคเกษตรเสรีจะต้องยื่นคำชี้แจงที่ล่วงเลยมาพอสมควรแล้ว พรรคเกษตรเสรีไม่ได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อแก้ข้อกล่าวหาของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งเท่ากับเป็นการยอมรับตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง จึงเห็นว่า พรรคเกษตรเสรีมีเจตนาฝ่าฝืนไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งบัญญัติว่า พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุที่ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยให้มีคำสั่งยุบพรรคเกษตรเสรี ตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ